

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNE
TATİL KİTAPLARI
YAZAN:
RUŞEN ALAYLIOĞLU
Bir üst sınıfa geçen ilkökuller öğrencilerinin
başarıları için tatil kitapları hazırlanmıştır.
Sınıf II. 750 Krs. Sınıf IV. 750 Krs.
Sınıf III. 750 Krs. Sınıf V. 1000 Krs.
İNKILAP ve AKA KİTAPÇILARI
Harcılık: 6839 — 4110

Cumhuriyet

Üniversiteye hazırlıkta
İLTEK DERSANELERİ
* İZMİR de üç ayrı şubesiyle
* Sabah, öğle, akşam
güruplarıyla hizmetinizde
* Son dönemleri 17 HAZİRAN-24 HAZİRAN'da
Merkez: 3 Beyler Sok. no: 9 İZMİR Tel: 23872
Şube 1: Kemeraltı cad. İmam geçidi kat:3 Tel: 22620
Şube 2: Karsiyaka Yalı cad. no:242 Tel: 15777

51. yıl, sayı: 17890

Kurucusu: YUNUS NADİ

22 Mayıs 1974 Çarşamba

141, 142 VE 163. MADDELER DEĞİŞTİRİLECEK

■ ECEVİT, CHP ÖZEL KOMİSYONUNDAN DÜŞÜN ÖZGÜRLÜĞÜ İLE İLGİLİ ÖNERİNİN BUGÜN HAZIR OLMASINI İSTEDİ. KOALİSYONUN DEVAMI OLAŞILIGI GÜÇ KAZANIYOR

■ CHP ORTAK GRUPLARI SÖZCÜSÜ ARASLI, GRUP TOPLANTISINDA HÜKÜMETİN ÇEKİLMESİ YOLUNDA BİR KARAR ALINMADIĞINI GÖRÜŞME DAHI AÇILMADIĞINI BİLDİRDİ

CHP düşün özgürlüğü yasa önerisi hazırlıyor

Turhan ILGAZ

ANKARA, (Cumhuriyet Bürosu)

Koalisyon bunalımının siyasal çevrelerde ve özellikle CHP'de ortaya çıkardığı gerginlik, dün yerini göreceli bir rahatlamaya bıraktı. CHP Genel Başkanı ve Başbakan Bülent Ecevit, genel af yasasının eksiklerini ta-

mamlayacak düşün özgürlüğü önerisinin bugün hazır olmasını, partisinin konuyla ilgili yerlerinden istemiştir.

Ecevit, uzunca bir süredir bu konuda çalışan CHP Özel Komisyonunun üyelerini dün TBMM'ye çağırarak ve kendileriyle görüşerek gerekli direktifi vermiştir. Bu özel komisyonun üyeleri İstanbul milletvekili Haluk Uzman,

Trabzon milletvekili Adil Ali Cinal, Balıkesir milletvekili Sadullah Usumi, Giresun milletvekili Hasan Nami Tekin ve Sena-tör Rahmi Erdem'dir. Başbakan'ın bu üyelerle yaptığı toplantıda, Dışişleri Bakanı Turan Güneş, Millet Meclisi Grup Başkanvekili Selçuk Elverdi, Senato Grup Başkanvekili Fikret Gündoğan, Deniz li milletvekili Hüdaî Oral ve İs-

tanbul milletvekili Reşit Üker de hazır bulunmuşlardır.

Genel Başkan ve Başbakan Bülent Ecevit, Türk Ceza Yasasının yanısıra Basın Yasası ve diğer başka yasaların da düşün ve inanç özgürlüğü ile bağdaşmayan maddelerini saptayarak gerekli düzenlemeleri yapmakla görevli Komisyon'dan düşün özgürlüğü yasası ile birlikte önce-

likle ceza yasasının 141, 142 ve 163. maddelerinde, genel affın etkisiz bıraktığı noktaları tamamlamak biçiminde zorunlu değişiklikleri kapsayan bir önerinin derhal hazırlanarak bugüne yetiştirilmesini istemiştir.

Öğrenildiğine göre, Komisyonun öngördüğü değişiklikler, adı geçen maddelere cebir ve şiddet (Devamı Sa. 7, S. 1 de)

MSP Genel İdare Kurulu: "MSP-CHP arasında yeni pazarlık söz konusu değildir,"

Almanya cezaevlerinde yatan Türkler sınır dışı edilmek kaydı ile genel afftan yararlanabilecek

Yüksel PAZARKAYA

BONN — Batı Almanya Adalet Bakanlığı, Türkiye'de yayınlanan genel afftan Almanya'da hüküm giyerek cezaevlerinde yatan Türklerin de yararlı nabilmelerine ilişkin Cumhuriyet'e bir açıklama yapmıştır. Batı Alman Adalet Bakanlığı'na yapılan açıklamada "Türkiye"

deki genel afftan Almanya'da hüküm giymiş Türklerin yararlanmalarının mümkün olmadığını belirtmiştir. Ancak bazı durumlarda hükümlünün sınır dışı edilerek geri kalan cezasından kurtulması ve genel afftan yararlanması olanağı üzerinde durulabileceğine işaret edilmiştir.

Açıklamaya göre, Federal Alman Ceza Mahkemeleri Yasasının bir maddesi bu uygulamaya olanak vermektedir. Ancak, bunun mümkün olup olmadığının anlaşılabilmesi için ilgili Batı Alman yargı organlarına başvurulması gerekmektedir ve bu konuda tek yetkili mercin yargı organları olduğu da belirtilmektedir. Federal Alman Adalet Bakanlığının gazetemize açıklaması aynı yöyledir: (Devamı Sa. 7, S. 4 de)

Alman Ceza Usulü Yasası Türklerle olanaklar getiriyor

Orhan APAYDIN

Federal Almanya Adalet Bakanlığının açıklamasında bahsettiği Alman Ceza Usulü Yasasının 456/A maddesi şöyledir: "Alman infaz kurumları taltin işlemiş olduğu başka bir suç nedeniyle yabancının bir memleketinde edilemiş veya Alman yasalarının uygulanması dışına çıkarılmış bir kimse hakkında Almanya'da işlemiş suçtan dolayı verilmiş cezanın veya emniyet tedbirinin yerine getirilmesinden vazgeçebilir. Yabancı bir tükeye tade edilmis veya Alman yargı alanı dışına çıkarılan kişi tekrar Almanya'ya dönerse bu takdirde ceza yeniden yerine getirilir."

Türkiye'de yürürlüğe giren aff yasasından Almanya'da suç işlemiş vatandaşların yararlanmasına yacığı biçiminde Federal Alman (Devamı Sa. 7, S. 4 de)

Fransa'da d'Estaing'in, Meclis'te güçlü bir destek sağlayabilmek için de Gaulle'cü bir Başbakan ataması mümkün görülüyor

Kosta DAPONTE

PARİS — Önemli bir pazar-testi gününe kadar kendisine bir Başbakan arayacak olan yeni Cumhurbaşkanı Giscard d'Estaing, 48 saat için kayıplara karışmıştır. Bir buçuk aylık seçim kampanyası sırasında radyo ve te-

(Devamı Sa. 7, S. 4 de)

Kadınlar Koğuşu'nda isyan davası düştü, Bomba ve TIKKO davalarında 31 sanık tahliye edildi

CUMHURİYET HABER MERKEZİ

Sıkıyönetim Mahkemelerinde af kapsamına giren «Kadınlar Koğuşunda İsyan» davası düşmüş, TIKKO davasında TCK 146/3'den yargılanan 23 sanık, Bomba olayları davasında ise 8 sanık tahliye edilmiştir.

Kadınlar koğuşu davası Askeri Savcı Hakim Yarbay

Süleyman Takkeci tarafından İstanbul 3 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesinde açılan «Kadınlar Koğuşunda İsyan» adlı dava, af kapsamına girdiği için düşmüştür.

Bu davanın dükkü duruşması 10 dakika sürmüştür. Yargıç Yarbay Coşkun Dündar tarafın-

dan yönetilmekte olan bu davada 28'i bayan olmak üzere 35 sanık yargılanmaktaydı. Davayı açan Askeri Savcı, sanıkların çeşitli cezalara çarptırılmasını istemişti. Dükkü duruşmanın açılmasından sonra söz alan Askeri Savcı, af kapsamına giren bu davanın ortadan kaldırılarak düşmesine karar veril-

mesini mahkemeden istemiştir. Topçu Kideimli Albay Cahit Doğan'ın başkanlığında Duruşma Yargıcı Yarbay Coşkun Dündar ve Üye Yargıç Hava Kideimli Yüzbaşı Orhan Yıldırım'dan kurulu mahkeme, Askeri Savcının konuşmasından sonra müzakereye çekilmiştir. Yargıç Dündar,

mahkemenin kararını şöyle açıklamıştır: «Davanın tüm sanıkları hakkında isnat olunan suçlar 1803 sayılı af yasası kapsamına girmekte olduğundan bütün sanıklar hakkında açılmış olan kamu davalarının TCK'nun 97 ve

(Devamı Sa. 7, S. 2 de)

BOR VE LİNYİT MADENLERİNİN DEVLET ELİYLE İŞLETİLMESİNİ ÖNGÖREN TASARI MECLİS'E VERİLDİ

ANKARA — Devletçe işletilecek madenlerin üzerindeki kişisel hakların geri alınması ve hak sahiplerine ödenecek tazminatlar

Bakan Emre: Ayasofya'nın ibadete açılması görüşündeyim

ANKARA — Devlet Bakanı Süleyman Arif Emre dün Millet Meclisinde, Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesi üzerindeki eleştirilerle cevaplandırmış, şahsen «Ayasofya'nın ibadete açılması» görüşünde olduğunu belirtmiştir. CHP'li bir üye de, Kurandan a-yetiler okuyarak MSP ve AP'li-lerin bazı tutumlarını eleştirmiştir.

Diyaret İşleri Başkanlığı üzerinde grubu adına konuşan DP'li Hilmi Türkmen, Diyanet İşleri Başkanlığında «korkunç bir hissiyet» olduğunu ileri sürmüştür. Başkan Lütfü Doğan'ın tutumunu eleştirmiştir. MSP'li Hatun (Devamı Sa. 7, S. 6 da)

4 MİLYON LİRA DEĞERİNDE KAÇAK SİGARA ELE GEÇİRİLDİ

Demirköy sahilinde, jandarma silahlı çatışma sonucu, dört milyon lira değerinde kaçak sigara ele geçirilmiştir. Olayla ilgili olarak beş kişi yakalanarak gözaltına alınmıştır. Jandarma ilgilileri, kaçak sigaraları Varna'dan İstanbul'a motorla getirildikten sonra kamyonlara yüklenirken, ani bir baskın sonucu yakalandığını belirterek «sanıklar önce silahlı çatışmaya girmelerine rağmen kaçmayıacak

(Devamı Sa. 7, S. 5 de)

natlara ilişkin kanun tasarısı TBMM'ne sevk edilmiştir. Tasarıda, Maden Kanununda yapılan değişikliklerle, linyit ve borasit madenleri için geçerli olmak üzere devlet işletmeciliği benimsenmekle kalmamakta, bu madenler üzerinde bugüne kadar kazanılmış tüm hakların geri alınarak devlete intikali de öngörülmektedir.

Maden hakkı

Maden haklarının geri alınması ve madende yapılacak tesisat, takdir, devir ve teslim işleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Temsilcisi Başkanlığında Maliye Bakanlığı, maden hakkı sahibi ve madeni devralacak kamu kuruluşunun tayin edeceği birer temsilcinin katılımıyla oluşacak komisyonlarca yürütülecektir.

Ote yandan, maden haklarının geri alınmasında kararlaştırıldığı günden itibaren maden hakkı sahibinin, madende bazı zararlı faaliyet ve davranışlarda bulunmaması için, işletmenin, devir tarihine kadar Bakanlıkça tayin edilecek bir mühendis nezaretinde yürütülmesi hususu ve gerek-

(Devamı Sa. 7, S. 3 de)

Çöplerden ayıklanan maddeler kamyonlarla naklediliyor.

Çöp ayıklama merkezlerinin çalışması durduruldu

İhsan ONUR

ARTIKLARIN YENİDEN ŞEHRE SOKULMASI, SAĞLIK İÇİN ZARARLI OLDUĞUNDAN ÇÖPLER, TOPRAĞA GÖMÜLEREK İMHA EDİLİYOR.

İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan, bundan sonra çöplerin satılmayacağını açıklamıştır. İsvan, çöp imha merkezlerinde bir yılda 1 milyon 642 bin 500 ton çöp toplandığını, içinden ayrılan birçok maddenin çeşitli amaçlarla kullanılacak üzere tekrar şehre taşındığını, bu durumun sağlığı tehdit ettiğini belirtmiştir.

Belediye Başkanı, bu konuda, «İstanbul Belediyesi dar imkânlar içinde çalışmaktadır. Ancak

birinci görevi, vatandaşın sağlığını düşündürmektir» demiştir.

Yıllardan beri, İstanbul'un çöplerinin satılmasını önleyici tedbir alınmasını istendiği halde buna uyulmaması, çeşitli tepkilere yol açmaktaydı. İsvan, İl Hıfzısıhha Meclisinin bu konudaki kararını incelemiş ve sonuçta, çöplerin satılmasını yasaklayan kararını vermiştir.

Geçen yıl, İstanbul'un çöpi 1 milyon 444 bin 87 liraya satılmıştır. Bu yıl ise geçen yıl bu işi üzerine alan müteahhit, 2 milyon lira teklif vermiştir. İstanbul'da üç imha merkezi bulunmaktadır. Levent ve Habibler köyü merkezlerinde en

(Devamı Sa. 7, S. 3 de)

OLAYLARIN ARDINDAKİ GERÇEK

GİRESUN'DAKİ DENİZ FACİASINDA ÖLENLERDEN 19'UNUN CESETLERİ ÇIKARILDI

GİRESUN, (Osman ŞENER bildiriyor) — Giresun'da, Aksu mesiresine katılan ve bu arada Giresun adasına yaptıkları motor gezisinden dönerken tekninin ala bora olmasından sonra sulara gömülerek kaybolan 24 kişiden 14'ünün daha cesetleri bulunmuştur. Bulduğu gibi, 5 kişinin cesetleri önceki gün çıkarılmıştı. Vali Mehmet Aldan, Emniyet Müdürlüğü Adnan Arslan, Jandarma Komutanı Omer Cemal Yılmaz, Keremden Bölgesi Liman ve Denizcilik İşleri Müdürü ile Giresun

(Devamı Sa. 7, S. 5 de)

KADER KURBANİ.....

CHP'li Parlamento üyeleri 5. maddenin iptali için imza toplamaya başladı

ANAYASA MAHKEMESİNE BAŞVURMAK İÇİN 75 İMZA GEREKLİ

ANKARA, (Cumhuriyet Bürosu) Genel af yasasının fikir suçlarını kapsam dışı bırakan 5. maddenin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya karar veren CHP gruplarında dava dilekçesi gerekçeleriyle birlikte hazırlanmıştır.

Dilekçe bugün CHP Gruplarında imzaya açılacaktır. Anayasasının 149. maddesi TBMM'de grubu bulanan siyasal partilere Anayasa Mahkemesine başvurma hakkı vermekle beraber, CHP'nin bir grup girişimi olarak Anayasa Mahkemesine girmeyeceği anlaşıl-maktadır. Bu yüzden yine Anayasasının 149. maddesi uyarınca Millet Meclisi üyesi tam sayısının en az altıda biri tutarındaki üyelerin imzalarına gerek vardır. İptal gerekçesi için 75 imza toplanmaz dilekçe Anayasa Mahkemesine verilecektir.

Gerekçeler

İptal girişiminin öncülerinden İstanbul milletvekili Hasan Basri Akırcay ile Burdur milletvekili Ali Sanlı, dün ortak bir açıklama yaparak, af yasasının 5. maddenin şu gerekçeleriyle iptalini istediklerini bildirmişlerdir: «1 — Karma Komisyon Anayasamızın 92 nci ve Meclis İçtüzüğü'nün 24 nci maddesinde aykırı olarak oluşturulmuştur. (Devamı Sa. 7, S. 5 de)

ÇARE?

da gerekli yasaları çıkarma kararına imzalarını atmışlardır.

Ne var ki fikir ve inanç suçlarının affı konusunda, inanç suçlarını içeren 163'üncü maddede af kapsamına alınmadıktan sonra, fikir suçlarını içeren 141 ve 142'nci maddelere sıra gelmiş, ama MSP'li bazı parlamenterler verdikleri söze aykırı bir tutum ve davranış içinde girmişlerdir. Böylece koalisyonun işlerliği bakımından güvence yaralanmıştır; bu hükü-

metin istifasına dek varacak bir bunalıma doğru yol alınmaktadır.

Şimdi, bunalımı dağıtmak ve güveneyi sağlamak yolunda yeni bir çaba görülmektedir. Buna göre Koalisyon Hükümeti derhal bir «Fikir ve İnanç Özgürlüğü Yasası» teklifi hazırlayacaktır. Bu teklif parlamentoya gelmediği zaman MSP'li üyeler olacaktır. (Devamı Sa. 7, S. 6 da)

★★★

Asıl Sorun

Bir deli kuyuya taş atar, kırık aklılık çıkarmaz demeler. Benzetmek gibi olmasın, Af yasasının başına gelenleri gördükten sonra ister istemez bu atasözü dilimize takıldı kaldı.

Aylarca süren yorucu çalışmalar sonunda CHP ile MSP arasında anlaşmaya varılmış, bir karma hükümet kurulmuştur. Hangi siyasal ve ekonomik konuların ele alınıp gerçekleştirileceği koalisyon protokolünde, daha sonra da hükümet programında bir bir açıklanmış, her iki partinin gruplarına ayrı ayrı onaylanmıştır. Geniş kapsamlı bir genel af yasasını Meclislerden geçirmek tasarlanan girişimlerin başında yer alıyordu. Buna paralel olarak hemen arkasından bir de düşün ve vicdan özgürlüğünü sağlamak temeller üzerine yerleştirilecek bir tasarı Meclislere sunulacaktı.

Ne oldu, nasıl oldu? Bir deli kuyuya taş mı attı, yoksa çok kurmaz alaturka politikacılar araya girerek bir oyun mu çevirdiler, af yasası ortak iktidarın kamuoyuna söz verdiği gibi değil, muhaliflerin istediği üzere hak, adalet ve eşitlik ilkelerine aykırı biçimde yürürlüğe girdi.

Şimdi adı suç işlemiş (kader kurbanları) özgürlüklerine kavuşurken, özgürlük uğrunda kafa yormuş, göz nuru dökerek kitap yazmış, yabancılardan dillimize eser çevirmiş onca aydın demir parmaklıklar ardında çile döldürmektedir.

Amma 14 Ekimden bu yana ikinci kez eşliğine vardığımız siyasal bunalımın asıl nedeni bu değildir. Daha ögür, daha adaletli bir toplum düzeni uğrunda çaba harcayan aydın kişi elbette bir takım ezalara, cefalara katlanmayı önceden göze almış olmalıdır. Üstelik kuşa döndürülen af yasasının, yürürlüğe konan biçimi ile Anayasaya da, Anayasanın eşitlik ilkesine de aykırı gelişlik hükümler taşıdığı söz konusu edilmelidir. İlgili kurulların başvurmaları sonunda Yüksek Mahkeme ters düşen maddeleri herhalde iptal edecek, haksız yere afftan yararlanamayan hükümleri ve tutukluları da böylece kısa zamanda özgürlüklerine kavuşabileceklerdir.

Bizce eşliğine vardığımız siyasal bunalımın asıl üzücü yanı koalisyon iktidarının bundan böyle ayakta durup duramayacağı, bir süre dursa bile bu iktidara ne denli güvenileceği sorundur.

Sayın Başbakanı ve CHP yetkili organlarını kaygılandıran en önemli sorun da budur. Demokratik bir sistemde hükümet halka güven vermek zorundadır. Bunun için de her şeyden önce iktidarı oluşturan koalisyon kanatları arasında karşılıklı bir güven duygusunun varlığı şarttır. Karşılıklı güven sayesinde bir parti, diğerini, üzerinde anlaşlıkları siyasal, sosyal ve ekonomik konuları ele almak, gerekli yasaları parlamentodan çıkarmak ve bunları uygulamak için yönetim kadrolarını harekete geçirmek olanağını bulur.

Af yasası değiştirilerek daha ilke adında iktidar ortaklığı tökezlemiş, işte asıl bu üzücü bir sorun olmuştur. 20 MSP'li müslüman koalisyon protokolünde yer alan sözlerinden cayarak muhafazet doğrultusunda oy kullanmakla yalnız kendi partilerini ve iktidar ortaklarını değil, aynı zamanda hem demokratik sistemini işleyişini, hem de ülkemizin yakın geleceğini zor duruma sokmuşlardır. Ne diyelim, Cenabı Hak bunların kusurunu bağlasın, CHP'ye de sabırlar versin.

NADİR NADİ

